រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

ទស្សនាទាន

ស្តីអំពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ

នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា

២០១៣-២០២០

រៀបចំដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

មាតិកា

I- សេចក្តីផ្តើម

II- ក្របខណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០

២.១- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០

២.២- ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

III- ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០២០

៣.១- ទិសដៅកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ២០១៣-២០២០

៣.២- យុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០២០

IV- លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍កំណែទម្រង់ថវិកា

៤.១- លទ្ធផលកំណែទម្រង់ថវិកាកន្លងមក

៤.២- បទពិសោធន៍កំណែទម្រង់ថវិកាកន្លងមក

V- បណ្តាកត្តាកំណត់ជោគជ័យនៃកំណែទម្រង់

VI- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

I- សេចក្តីផ្តើម

១- តាមនិយមន័យ **ថវិកា** គឺជាឧបករណ៍នៃ **គោលនយោបាយ** ប៉ុន្តែក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសភាគច្រើន មកដល់បច្ចុប្បន្ននៅតែមានការលំបាកក្នុងការធានា និងធ្វើឱ្យសាធារណជនមានជំនឿថាថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលគឺពិតជាឧបករណ៍របស់គោលនយោបាយ ហើយការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលគឺពិតជាដើម្បីបម្រើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពប្រាកដមែន។ ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីតែការគោរពគោលការណ៍ថវិកាដ៏សំខាន់ ៣ គឺវិន័យថវិកា (រក្សាតុល្យភាព និងចីរភាព) ប្រសិទ្ធភាពវិភាជថវិកា (ធានាការវិភាជចំគោលដៅអាទិភាព) និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ធានាការប្រើប្រាស់ថវិកាប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព) ក៏រដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសមួយចំនួនមកដល់បច្ចុប្បន្ននៅតែពុំទាន់អាចគោរពបានពេញលេញនៅឡើយ។ ជាក់ស្តែង ប្រទេសភាគច្រើនមកដល់ពេលនេះនៅតែប្រឈមនឹងការធានាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ឬ/និង ទៅនឹងសកម្មភាព ឬ/និង សមិទ្ធកម្ម ទោះជាសម្រាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍដែលមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាប្រកបដោយកម្រិតស្តង់ដារអន្តរជាតិ ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាទាន់សម័យ និងមានសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងធនធានមនុស្សកម្រិតខ្ពស់ក៏ដោយ។ តួយ៉ាងដូចជា បញ្ហាវិបត្តិបំណុលសាធារណៈ និងឱនភាពថវិកាខ្ពស់ហួសហេតុនៃបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ព្រមទាំងការចំណាយខ្ពស់ហួសព្រំដែនលើវិស័យមួយចំនួនដូចជាវិស័យយោធា និងប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គម ដែលបានធ្វើឱ្យប្រទេសទាំងនោះធ្លាក់ទៅក្នុងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារតែការធ្វេសប្រហែសក្នុងការគោរពគោលការណ៍ថវិកាដ៏សំខាន់ទាំង ៣ ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ។

២- ទោះជាយ៉ាងណា បច្ចុប្បន្នប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាដែលកំពុងពេញនិយម ហើយដែលប្រទេសភាគច្រើនបាន និងកំពុងប្រឹងប្រែងកសាងឆ្ពោះទៅរក ឬ បាន និងកំពុងបន្តកែលម្អឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងតាមរយៈកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនោះគឺ **ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម** (Result or Performance Based Public Finance Management or Budgeting System)។ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្មនេះ គឺជាប្រព័ន្ធដែលផ្សារភ្ជាប់ការវិភាជថវិកាទៅនឹងសកម្មភាពជាក់ស្តែង និងកម្មវិធីច្បាស់លាស់ ទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងជាពិសេសទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងរបៀបវារៈគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធានាថា **ថវិកាជាតិពិតជាដើរតួនាទីជាឧបករណ៍នៃគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពប្រាកដមែន។**

៣- ស្របតាមនិន្នាការជាសកលនេះ កម្ពុជាបានប្តេជ្ញាធ្វើកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ខ្លួនឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារអន្តរជាតិ **ពោលគឺការផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើធាតុចូល និងមជ្ឈការឆ្ពោះទៅប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម និងវិមជ្ឈការ** តាមរយៈកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលជាកម្មវិធីរយៈពេលវែង មានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងអនុវត្តតាមយុទ្ធសាស្ត្រ៤ ជំហាន ឬ/និង៤ ដំណាក់កាលគឺ ***(១)ការបង្កើនភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកា (២)ការបង្កើនគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ (៣)ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ និង (៤)ការបង្កើនគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម***។ ដំណាក់កាលទី១ត្រូវបានចាប់ផ្តើមដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ២០០៤ និងត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញនៅឆ្នាំ២០០៥ ហើយត្រូវបានបញ្ចប់ដោយជោគជ័យ ជាមួយនឹងការប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី២ នៅចុងឆ្នាំ២០០៨ ហើយដែលគ្រោងនឹងបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ២០១៥ បន្ទាប់ពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានទី១ នៃប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុបានចប់សព្វគ្រប់។ ដំណាក់កាលទី៣ នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តព្រមជាមួយនឹងការបញ្ចប់ដំណាក់កាលទី២ នៅចុងឆ្នាំ២០១៥ ជាមួយនឹងការចាប់ផ្តើមជំហានទី១ នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅដើមឆ្នាំ២០១៥ ដែលនឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ ហើយដែលកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានេះនឹងក្លាយជាកម្លាំងចលករដ៏សំខាន់សម្រាប់ដំណាក់កាលទី៣ ដែលគ្រោងនឹងបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ២០២០ ជាមួយនឹងការដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤ ដែលសង្ឃឹមថាអាចនឹងបញ្ចប់ជាស្ថាពរនូវគោលដៅទាំងបួននៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំងមូលនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៥។

៤- ដូច្នេះ ឯកសារនេះមានគោលដៅកំណត់ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា ដែលជាស្នូលនៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពិសេសសម្រាប់ដំណាក់កាលទី ៣ និងទី ៤ និងដែលត្រូវបន្តអនុវត្តជាជំហានៗ និងជាដំណាក់ៗ ដើម្បីធានាដល់ **ការផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាកម្ពុជាពីការផ្តោតលើធាតុចូលនិងមជ្ឈការ ទៅជាការផ្តោតលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្មនិងវិមជ្ឈការឱ្យបានជោគជ័យតាមការគ្រោងទុកពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ២០២០** ពោលគឺការកែលម្អទៅលើដំណាក់កាលសំខាន់ទាំងបួននៃវដ្តថវិកាគឺការរៀបចំថវិកា ការអនុម័តថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការត្រួតពិនិត្យតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្មនេះ អាចអនុវត្តទៅបានសម្រេចតាមគោលដៅ ទាមទារឱ្យមានសមត្ថភាពមន្ត្រី និងស្ថាប័នសមស្រប មានប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការការងារប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព និងជាពិសេស មានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃលទ្ធផលប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់ ស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព។ បណ្តាចំណុចសំខាន់ និងបញ្ហាទាំងនេះ គឺជាកម្មវត្ថុ និងសមត្ថកម្មនៃឯកសារ **ទស្សនាទានស្តីពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៣-២០២០** ដែលត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ និងពន្យល់លម្អិតនៅក្នុងមាតិកា

សំខាន់៤ គឺ ***(១)ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០ (២)ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រអនុវត្តឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០២០ (៣)លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា និង (៤)បណ្តាកត្តាកំណត់ជោគជ័យនៃកំណែទម្រង់***។

II- ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០

២.១- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០

៥- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០ នឹងត្រូវបានកំណត់តាមរយៈការកែលម្អទៅលើដំណាក់កាលទាំង៤ នៃវដ្តថវិកាគឺ ការរៀបចំថវិកា ការអនុម័តថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ដូចខាងក្រោម៖

១- *__ការរៀបចំថវិកា:__* ផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិការបស់ក្រសួង ស្ថាប័នដែលមានកំណត់គោលបំណងគោលនយោបាយ និងសូចនាករជាមួយនឹងគោលដៅ គឺជាផែនការថវិកាពហុឆ្នាំរំកិល និងជាឯកសារផ្លូវការដែលអនុម័តដោយគណៈរដ្ឋមន្រ្តី។ ឯកសារនេះគឺជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗនឹងត្រូវរៀបចំដោយផ្អែកលើ និងវិភាជទៅតាមរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយរបស់ខ្លួន ពោលគឺគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព និងទៅតាមរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័នគឺ អគ្គនាយកដ្ឋាន នាយកដ្ឋាន និងការិយាល័យ ឬអង្គភាព ក្រោមឱវាទ ដែលគ្រប់កម្រិតនីមួយៗសុទ្ធតែមានសូចនាករ និងគោលដៅសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មរបស់ខ្លួន។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ឥណទានថវិកាទាំងនោះនឹងត្រូវកត់ត្រាទៅតាមចំណាត់ថ្នាក់ចំនួន ៦ ដែលបញ្ជាក់អំពីភូមិសាស្រ្ត រដ្ឋបាល មុខងារ កម្មវិធី សេដ្ឋកិច្ច និងប្រភពមូលនិធិយ៉ាងច្បាស់លាស់ ដែលពេលនោះការរៀបចំថវិកា និងការបូកសរុបថវិកាព្រមទាំងការរៀបចំសៀវភៅថវិកានឹងត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាទាំងស្រុង។ ច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវដាក់ជូនអង្គការនីតិបញ្ញត្តិអនុម័តគឺនឹងត្រូវរៀបចំ និងវិភាជទៅតាមគោលបំណងគោល-នយោបាយ និងកម្មវិធី ជាមួយនឹងសូចនាករ និងគោលដៅសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដោយភ្ជាប់ជាមួយនឹងផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកាពហុឆ្នាំរំកិល និងឯកសារលម្អិតសម្រាប់កម្មវិធីនីមួយៗ ដើម្បីជាអំណះអំណាង និងគាំទ្រដល់ការការពារគោលបំណងគោលនយោបាយនីមួយៗ។ ដូច្នេះ ថវិកាប្រចាំឆ្នាំនឹងឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមរយៈផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកា និងក្របខ័ណ្ឌចំណូល-ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ហើយដែលគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈត្រូវបានរៀបចំដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយជាតិ (យុទ្ធសាស្រ្តចតុកោណ និងផែនការយុទ្ធសាស្រ្តអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ) ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាម ១ ខាងក្រោម។ លើសពីនេះទៅទៀត ដ្យាក្រាម ២ ខាងក្រោមបង្ហាញអំពីទំនាក់ទំនងរវាងរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ (គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី ចង្កោមសកម្មភាព និងសកម្មភាព) និងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន (កម្រិតដឹកនាំ កម្រិតគ្រប់គ្រង និងកម្រិតបច្ចេកទេស) ជាមួយនឹងការកំណត់យ៉ាងច្បាស់លាស់អំពីសិទ្ធិអំណាច និងភាពទទួលខុសត្រូវប្រកបដោយគណនេយ្យភាព និងតម្លាភាព។

២- ការអនុម័តថវិកា: ការអនុម័តថវិកានឹងត្រូវផ្លាស់ប្ដូរទាំងស្រុងពីការអនុម័តលើប្រភេទ និងជំពូក ទៅជាការអនុម័តលើគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី និងសូចនាករជាមួយនឹងគោលដៅ។ ដូច្នេះ អង្គការនីតិបញ្ញត្តិនឹងផ្ដោតការពិនិត្យ និងពិភាក្សាលើសេចក្ដីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ ទៅលើលទ្ធផលនៃគោលបំណងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីប្រសើរជាងការផ្ដោតលើប្រភេទ និងជំពូកចំណាយដូចដែលកំពុងអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន។ ទន្ទឹមនឹងនេះ អង្គការនីតិបញ្ញត្តិក៏នឹងទទួលបាននូវឯកសារ ព័ត៌មាន និងតួលេខលម្អិត គ្រប់ជ្រុងជ្រោយសម្រាប់ការវិភាគ ពិនិត្យ និងពិភាក្សាប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងគុណភាពក្នុងការអនុម័តថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ដើម្បីងាយយល់អំពីការផ្លាស់ប្ដូរមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំ និងអនុម័តថវិកានេះ តារាងទី ១ ខាងក្រោមបង្ហាញអំពីការផ្លាស់ប្ដូរពីការវិភាជ និងអនុម័តថវិកាតាមជំពូក និងប្រភេទ ទៅជាការវិភាជ និងអនុម័តថវិកាតាមគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព ដែលមានសូចនាករ និងគោលដៅច្បាស់លាស់នៅគ្រប់កម្រិតសម្រាប់តាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មដែលសម្រេចបាន។

៣- ការអនុវត្តថវិកា: ការអនុវត្តថវិកានឹងត្រូវធ្វើវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការឱ្យស្របទៅនឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ពិសេសគឺការផ្លាស់ប្ដូរពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុទៅជាការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ទាំងរវាងនីតិបញ្ញត្តិ និងនីតិប្រតិបត្តិ ទាំងរវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងស្ថាប័នជំនាញនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងទាំងរវាងនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ និងនាយកដ្ឋានជំនាញនៅក្នុងក្រសួងស្ថាប័ននីមួយៗ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់នឹងត្រូវធ្វើតាមរយៈប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា និងតាមរយៈប្រព័ន្ធធនាគារ។ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យានឹងត្រូវអនុវត្តពេញលេញ កិច្ចប្រតិបត្តិការអនុវត្តថវិកាសម្រាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មនឹងត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ ច្បាប់លទ្ធកម្មសាធារណៈនឹងត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ និងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ប្រកបដោយភាពស័ក្ដិសិទ្ធ និងប្រសិទ្ធភាពនឹងត្រូវសម្រេចឱ្យបាន។ ដូច្នេះ ការអនុវត្តថវិកានឹងមានលក្ខណៈសាមញ្ញ ប្រកបដោយភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយឆ្លើយតបទៅនឹងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃថវិកាគឺភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃចំណាយ។

៤- ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម: ប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មប្រកបដោយភាពស័ក្ដិសិទ្ធ និងប្រសិទ្ធភាពនៅគ្រប់កម្រិតត្រូវតែបង្កើត ជាពិសេសរវាងនីតិបញ្ញត្តិ និងនីតិប្រតិបត្តិ រវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួង ស្ថាប័នជំនាញនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មនៅក្នុងផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រសួងស្ថាប័ននីមួយៗ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ប្រព័ន្ធ ឬយន្តការរៀបចំរបាយការណ៍ជាប្រចាំសម្រាប់ផ្ទៃក្នុង និងសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈក៏ត្រូវបង្កើតឱ្យមានប្រកបដោយភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពផងដែរ ដើម្បីបង្កើនគណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ។

ដ្យាក្រាម១

ទំនាក់ទំនងរវាងគោលនយោបាយជាតិ គោលនយោបាយតាមវិស័យ ក្របខ័ណ្ឌរយៈពេលមធ្យម និងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ

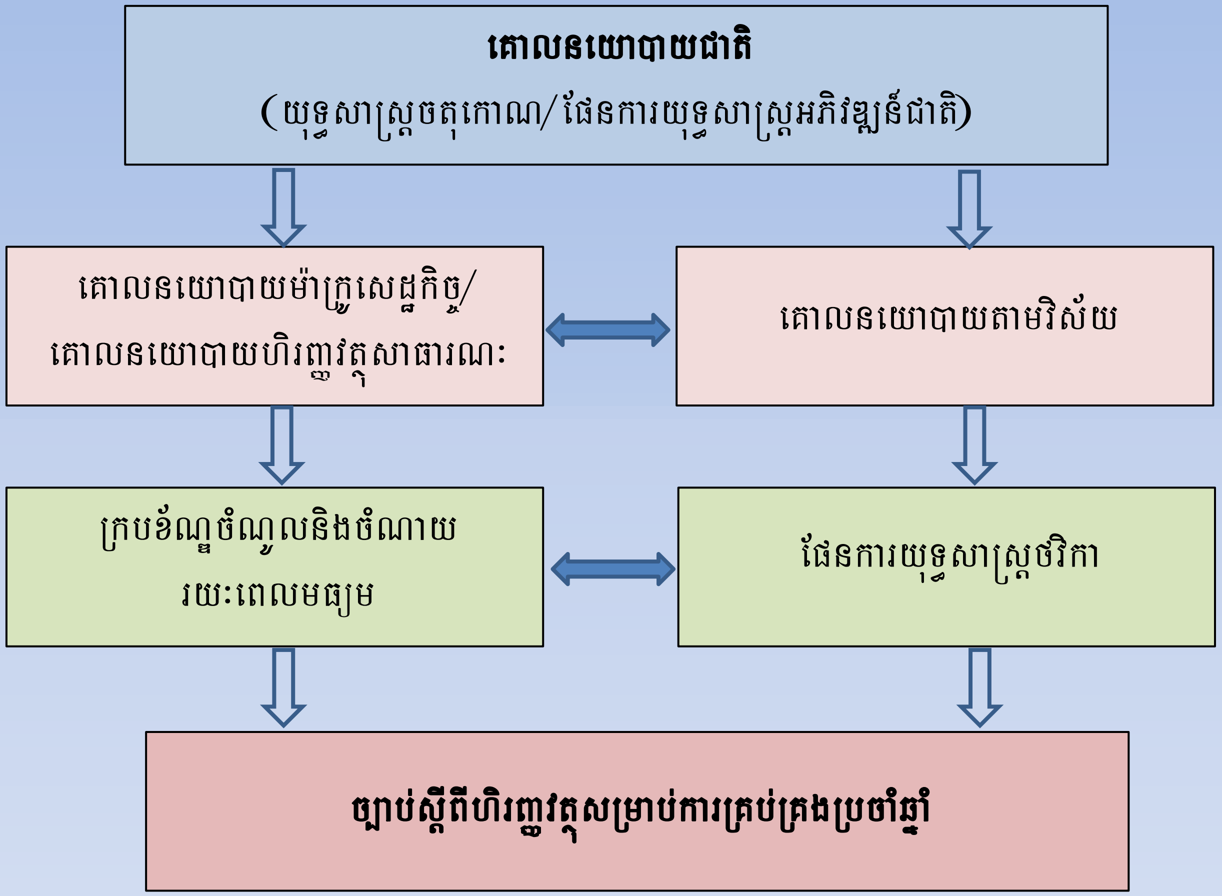

សំគាល់:

(១) ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំអនុម័តដោយនីតិបញ្ញត្តិ។

(២) គោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច/គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងគោលនយោបាយតាមវិស័យគឺត្រូវធ្វើដោយស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ និងសម្រាប់ជាតិទាំងមូល។

(៣) ផ្អែកលើ (១) និង (២) ក្រសួង ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិរៀបចំក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយរយៈពេលមធ្យម និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដើម្បីសុំការអនុម័ត និងសម្រាប់ជាមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន ដើម្បីសុំការអនុម័តតាមលំដាប់លំដោយនៃឋានានុក្រម ដើម្បីដាក់បញ្ចូលក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំរបស់ជាតិទាំងមូល និងសុំការអនុម័តពីអង្គការនីតិបញ្ញត្តិរៀងរាល់ឆ្នាំ។

ដ្យាក្រាម២

ទំនាក់ទំនងរវាងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង រចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ និងសិទ្ធិអំណាច

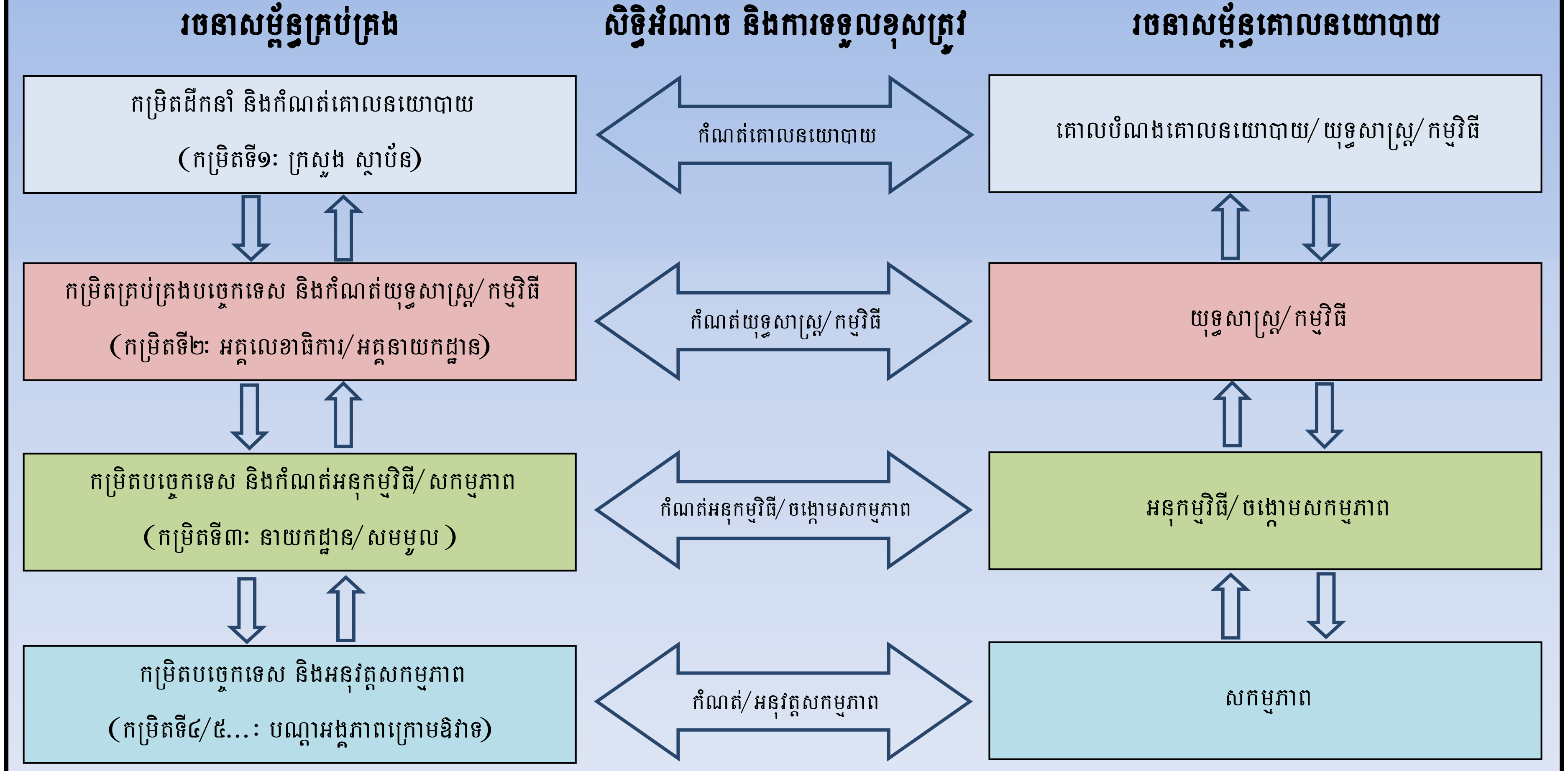

តារាង១: ការផ្លាស់ប្តូរមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំថវិកា និងការអនុម័តថវិកា				
មូលដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន		**មូលដ្ឋានថ្មី**		
ប្រភេទ/ជំពូក	**តម្រូវការថវិកា** (លានរៀល)	**គោលនយោបាយ**	**សូចនាករ/គោលដៅ**	**តម្រូវការថវិកា** (លានរៀល)
ប្រភេទ ១	**១០០ ០០០**	**(១) គោលនយោបាយទី១**	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	**៩៤ ០០០**
៦០	***៤១ ០០០***	***១.១- កម្មវិធីទី ១***	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	***៤៧ ០០០***
៦១	***១៤ ០០០***	១.១.១- អនុកម្មវិធី		
៦២	***១៣ ០០០***	១.១.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
៦៤	***៣២ ០០០***	***១.២- កម្មវិធីទី ២***	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	***៤៧ ០០០***
ប្រភេទ ២	-	១.២.១- អនុកម្មវិធី		
៦៦	-	១.២.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
ប្រភេទ ៣	**២២ ០០០**	**(២) គោលនយោបាយទី២**	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២: សូចនាករទី៣:	**១៤១ ០០០**
៦៥	***២២ ០០០***	***២.១- កម្មវិធីទី ៣***	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	***៤៧ ០០០***
ប្រភេទ ៤	**១១៣ ០០០**	២.១.១- អនុកម្មវិធី		
៦៣	***១១៣ ០០០***	២.១.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
		២.២- កម្មវិធីទី ៤	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	***៤៧ ០០០***
		២.២.១- អនុកម្មវិធី		
		២.២.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
		២.៣- កម្មវិធីទី ៥	សូចនាករទី១: សូចនាករទី២:	***៤៧ ០០០***
		២.៣.១- អនុកម្មវិធី		
		២.៣.១.១- ចង្កោមសកម្មភាព		
សរុប	**២៣៥ ០០០**	**គោលនយោបាយ២/កម្មវិធី៥**	**សូចនាករ ៥/១០**	**២៣៥ ០០០**

២.២- ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

៦- ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិឆ្នាំ២០២០ ដែលបានកំណត់ខាងលើ គឺជាប្រព័ន្ធថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ដែលទាមទារឱ្យមានរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ (គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី អនុកម្មវិធី ចង្កោមសកម្មភាព និងសកម្មភាព) ច្បាស់លាស់ និងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន (កម្រិតដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងបច្ចេកទេស) សមស្រប ព្រមទាំងមានការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់នៅគ្រប់កម្រិត ដូចមានបង្ហាញនៅក្នុងដ្យាក្រាម២ ខាងលើ ទើបអាចអនុវត្តទៅប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពបាន។ លើសពីនេះទៅទៀត ដ្យាក្រាម១ បានបង្ហាញអំពីទំនាក់ទំនងនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំទៅនឹងគោលនយោបាយដែលគោលនយោបាយទាំងនោះអាចមានច្រើនកម្រិត និងត្រូវបានអនុម័តដោយកម្រិតខុសៗគ្នាថែមទៀតផង ដូចជាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំត្រូវអនុម័តដោយអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ។ ដូច្នេះប្រព័ន្ធថវិកានេះ គួរតែត្រូវបានប្រើប្រាស់ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវប្រព័ន្ធមានឯកភាព សង្គតិភាព ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការគ្រប់គ្រងថវិកា និងជាពិសេសត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍គ្រឹះនៃថវិកាទាំង ១១ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងការកំណត់ប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិគួរយកចិត្តទុកដាក់លើបណ្តាចំណុចសំខាន់ៗ មួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

១- ក្នុងពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងរៀបចំប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ពិសេសការធ្វើវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការមុខងារ សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវជាបណ្តើរៗទៅថ្នាក់រាជធានី-ខេត្ត ថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ និងថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ គួរតែយកមូលដ្ឋាននៃដ្យាក្រាម ១ និង ២ ខាងលើ ដើម្បីធានាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ពិសេសទំនាក់ទំនងរវាងគោលនយោបាយថ្នាក់ក្រោមជាតិ (រាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ និងឃុំ-សង្កាត់) ជាមួយនឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិតាមវិស័យ (ក្រសួង-ស្ថាប័ន) និងគោលនយោបាយជាតិ (កម្រិតប្រទេសទាំងមូល) ជាមួយនឹងការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ ព្រមទាំងការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

២- ម្យ៉ាងទៀត ថ្វីត្បិតតែទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រខាងក្រោមនេះ ផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើការកែលម្អ និងការផ្លាស់ប្តូរជាជំហានៗនៃប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ជាតិ ប៉ុន្តែមូលដ្ឋាននេះពិតជាអាចយកទៅរៀបចំជាទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការកែលម្អ និងផ្លាស់ប្តូរជាជំហានៗនៃប្រព័ន្ធថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិបាន ពិសេសការកំណត់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់អំពីសិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងដំណាក់កាលទាំង ៤ នៃវដ្តថវិកា (ការរៀបចំថវិកា ការអនុម័តថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល) នៅគ្រប់ថ្នាក់ទាំង ៣ នៃ

រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងគ្រប់កម្រិតនៃថ្នាក់នីមួយៗ ដើម្បីធានាភាពស័ក្តិសិទ្ធិ ប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាពនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

(៣) ដើម្បីធានាឯកត្តភាព ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សង្គតិភាព សុខដុមនីយកម្ម ពិសេស ដើម្បីអាចបូកសរុបបានទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវតែរៀបចំឱ្យមានការឯកភាពទាំងប្រព័ន្ធ និងការគ្រប់គ្រងគណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកា ដូចជាការរៀបចំប្លង់គណនេយ្យ និងចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាឯកភាព និង ការរៀបចំប្រព័ន្ធរបាយការណ៍គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុឯកភាពជាដើម។ ជាពិសេស ថ្វីត្បិតតែការអនុវត្តថវិកានឹងត្រូវធ្វើវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការទៅតាមលំដាប់ថ្នាក់ និងកម្រិតនីមួយៗ ប៉ុន្តែត្រូវរៀបចំមូលដ្ឋាននៃការរៀបចំ និង ការអនុម័តថវិកាឱ្យមានការឯកភាព ព្រមទាំងត្រូវដាក់ឆ្លង និងសុំការអនុម័តតាមលំដាប់លំដោយនៃឋានានុក្រម ជាមួយនឹងការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងយន្តការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មឯកភាព ដើម្បីធានាតម្លាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃប្រព័ន្ធថវិកា និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ ជាតិទាំងមូល។

ដូច្នេះ ផ្អែកតាមក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធថវិកាថ្មីខាងលើ និងទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានគូសបញ្ជាក់ ខាងក្រោម បញ្ជាក់ឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីភាពចាំបាច់នៃការធានាសង្គតិភាព និងភាពស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងកំណែទម្រង់ដែលមានលក្ខណៈជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធទាំង៣គឺ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ជាពិសេស ទាមទារឱ្យកំណែទម្រង់ទាំង៣នេះ រៀបចំទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពឱ្យប្រទាក់ក្រឡា និងស៊ីសង្វាក់គ្នា ដើម្បីធានាការគាំទ្រ និងបំពេញឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមកប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ទើបអាចធានាការសម្រេចបានជោគជ័យនៃកំណែទម្រង់នីមួយៗបាន។

III- ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅកែប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០២០

៧- តាមទិសដៅនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានកំណត់តាំងពីចុងឆ្នាំ២០០៤ នៅពេលដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី ១ នោះគឺនឹងសម្រេចឱ្យបាននូវការលើកកម្ពស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាឱ្យដល់កម្រិតស្តង់ដារអន្តរជាតិ ឬតំបន់ឱ្យបានត្រឹមឆ្នាំ២០១៥ តាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រ ៤ ជំហាន ឬ/និង ៤ ដំណាក់កាល។ ប៉ុន្តែ ឆ្លងតាមបទពិសោធន៍នៃការអនុវត្តរយៈកាល ៨ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនេះនឹងមិនអាចសម្រេចបានចប់សព្វគ្រប់មុនឆ្នាំ ២០២៥ បានទេ។ ដូច្នេះ មានន័យថាកំណែទម្រង់នេះនឹងត្រូវការពេលវេលាប្រហែល ២១ ឆ្នាំ (២០០៥-២០២៥) ពោលគឺ (១) ៤ ឆ្នាំ (២០០៥-២០០៨) សម្រាប់ការសម្រេចបានជាសារវន្តនូវភាពជឿទុកចិត្តបានលើថវិកាដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី១ ហើយយុទ្ធសាស្ត្រជាគន្លឹះនោះគឺការពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូល ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ និងការកែលម្អការអនុវត្តចំណាយ (២) ត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៧ ឆ្នាំ (២០០៩-២០១៥) សម្រាប់ការសម្រេចឱ្យបានជាសារវន្តនូវគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី២ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រជាគន្លឹះនោះគឺការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្លង់គណនេយ្យ និងមាតិកាថវិកាថ្មី អង្គភាពថវិកា និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ (៣) ត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៦ ឆ្នាំ (២០១៥-២០២០) ដើម្បីសម្រេចឱ្យបានជាសារវន្តនូវការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី៣ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រជាគន្លឹះនោះគឺការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា និង (៤) ត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៥ ឆ្នាំ (២០២១-២០២៥) ដើម្បីសម្រេចឱ្យបានជាសារវន្តនូវគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្មដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី៤ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រជាគន្លឹះនោះគឺការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដោយផ្អែកលើសមិទ្ធកម្ម ដែលជាគោលដៅចុងក្រោយនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

៣.១- ទិសដៅកំណែទម្រង់ថវិកា២០១៣-២០២០

៨- ផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌ ទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ ឃើញថាការងារកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាគឺជាស្នូលនៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំងមូល ដូច្នេះដើម្បីធានាឱ្យការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ អាចសម្រេចបានជោគជ័យតាមការគ្រោងទុក និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ទិសដៅនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិនៅកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តសាកល្បងថវិកាកម្មវិធី ដើម្បីឆ្ពោះទៅការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ គឺនៅពេលនោះប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុងពីប្រព័ន្ធថវិកាផ្អែកលើ

បន្ទាត់មាតិកា ទៅជាប្រព័ន្ធថវិកាផ្អែកលើកម្មវិធី ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម។

២- បន្តពង្រឹង និងកែលម្អការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ដើម្បីឆ្ពោះទៅអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយរយៈពេលមធ្យម និងប្រព័ន្ធគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្មពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ គឺមានន័យថាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែលរួមមានក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយរយៈពេលមធ្យមនេះ ត្រូវបានរៀបចំដោយផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយតាមវិស័យ ដែលមានសង្គតិភាពទៅនឹងគោលនយោបាយជាតិ (ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ) ព្រមទាំងមានសូចនាករ និងគោលដៅច្បាស់លាស់សម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផលសម្រេចបានរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗ។ ទំនាក់ទំនងរវាងគោលនយោបាយជាតិទៅនឹងថវិកាប្រចាំឆ្នាំមានបង្ហាញនៅក្នុងដ្យាក្រាម១ ខាងលើ។

៣- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ដើម្បីឆ្ពោះទៅអនុវត្តប្រព័ន្ធគណនេយ្យភាពផ្ទៃក្នុងក្រសួង ស្ថាប័នឱ្យបានពេញលេញនៅឆ្នាំ២០២០ ពោលគឺការពង្រឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពនីមួយៗក្នុងការអនុវត្តមុខងារ និងសកម្មភាពការងាររបស់ខ្លួនដែលត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់ ព្រមទាំងមានសូចនាករ និងគោលដៅជាក់លាក់នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗ ដូចមានបង្ហាញនៅក្នុងដ្យាក្រាម២ ខាងលើ។

៤- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តជាជំហានៗនូវមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាដើម្បីឆ្ពោះទៅសម្រេចឱ្យបាននូវគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុពេញលេញមុនឆ្នាំ២០២០ ពោលគឺជាប្រព័ន្ធកត់ត្រា និងប្រព័ន្ធរបាយការណ៍គណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុមួយប្រកបដោយភាពច្បាស់លាស់ សុក្រឹត គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងទាន់ពេលវេលា។

៥- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី (ការផ្តល់ធានាចំណាយ ការធ្វើលទ្ធកម្មសាធារណៈ និងការទូទាត់) ដែលស័ក្តិសិទ្ធិ មានប្រសិទ្ធភាព និងសមស្របទៅនឹងប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធីឱ្យបានមុនឆ្នាំ២០២០ ពោលគឺជាប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាដែលផ្តោតលើលទ្ធផល និងមានលក្ខណៈវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការក្នុងកម្រិតមួយសមស្រប។

៦- ត្រៀមលក្ខណៈជាបណ្តើរៗ ដើម្បីឈានទៅធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ២០០៨ ឱ្យបានមុនឆ្នាំ២០២០ សម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដោយផ្តោតលើលទ្ធផល និងមានលក្ខណៈវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ។

៣.២- យុទ្ធសាស្ត្រឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០២០

៩- ដើម្បីអាចសម្រេចបានតាមទិសដៅនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិ ក៏ដូចជាកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដូចបានកំណត់ខាងលើ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងត្រូវដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រដូចខាងក្រោម៖

១- ពង្រឹងការអនុវត្ត និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា: ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាកន្លងមក ដើម្បីស្វែងរកចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ ហើយរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រពង្រឹង និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្លងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីអនុម័ត (ចាប់ផ្តើមពីក្រសួង ១០ ដែលអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និងអង្គភាពថវិកា) ដើម្បីបង្កើនក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិ និងធ្វើឱ្យផែនការថវិកា ៣ ឆ្នាំរំកិលនេះ ក្លាយជាឯកសារផ្លូវការ និងជាឯកសារគោលសម្រាប់ចង្អុលទិសដល់ការរៀបចំ និងការវិភាជថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីធានាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្តនេះរៀងរាល់ឆ្នាំ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ពោលគឺគោលបំណងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធី ដែលមានសូចនាករ និងគោលដៅនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកានឹងត្រូវតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

២- ពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តសាកល្បងថវិកាកម្មវិធី: ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តពង្រឹងនិងបង្កើនសមត្ថភាពនៃការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី ពិសេសរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការឈានទៅអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញនៃក្រសួងដែលកំពុងសាកល្បងទាំង ៨។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យក្រសួងដែលត្រូវអនុវត្តអង្គភាពថវិកាទាំង ១០ អនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ ហើយណែនាំ និងជំរុញឱ្យក្រសួងដ៏ទៃទៀតចាប់ផ្តើមអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្ត និងជំរុញឱ្យក្រសួងស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ពោលគឺការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធថវិកាទាំងស្រុងពីថវិកាផ្អែកលើបន្ទាត់មាតិកា ទៅជាប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងដោយផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

៣- ដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា: ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តរៀបចំ និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ក្រសួង ១០ (ក្រសួងថវិកាកម្មវិធីទាំង ៨ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន) ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមសាកល្បងអនុវត្តអង្គភាពថវិកា។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យក្រសួងទាំង ១០ អនុវត្តអង្គភាពថវិកាសាកល្បង។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្ត និងជំរុញឱ្យក្រសួងដ៏ទៃចូលរួមដោយស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀម

លក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវអង្គភាពថវិកានៅគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

៤- ដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ: ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តរៀបចំ និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានដំបូងនៃមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានដំបូងនៃមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹងការអនុវត្តជំហានដំបូងនេះ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវមាតិកាថវិកាថ្មី ប្លង់គណនេយ្យថ្មី និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

៥- ដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី: ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់២០១៤ ត្រូវបន្តរៀបចំ និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តជំហានដំបូងនៃប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី។ ឆ្នាំ២០១៥ ដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានដំបូងនៃប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃជំហានដំបូងនៃប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ បន្ទាប់មក បន្តពង្រឹង និងកែលម្អការអនុវត្តជំហានដំបូងនៃប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកានេះ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ឬ២០១៨ ដើម្បីកែលម្អបន្ថែម និងត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធអនុវត្តថវិកាថ្មី ជាមួយនឹងការអនុវត្តពេញលេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ តទៅ។

IV- លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍កំណែទម្រង់ថវិកា

៤.១- លទ្ធផលកំណែទម្រង់ថវិកាកន្លងមក

១០- ជោគជ័យជំហានទីមួយនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពិសេស ការកសាងបានជាមូលដ្ឋាននូវ ***ភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកា*** ដែលជាគោលដៅចម្បងនៃដំណាក់កាលទីមួយ បានធ្វើឱ្យស្ថានភាពនៃការអនុវត្តថវិកាត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរពី ***ការបង្គរបំណុលសាច់ប្រាក់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំដោយសារកង្វះសាច់ប្រាក់ដ៏រ៉ាំរ៉ៃ មកជាការជម្រះបំណុលសាច់ប្រាក់ទាំងស្រុង និងការសន្សំសាច់ប្រាក់ឱ្យមានអតិរេកពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ***។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះបានធ្វើឱ្យការអនុវត្តថវិកាមានភាពរលូន និងបង្កើនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តថវិកាបានមួយកម្រិត តាមរយៈការបើកផ្តល់បានទាន់ពេលវេលា និងទៅតាមកម្មវិធីចំណាយសម្រាប់បម្រើឱ្យការអនុវត្តសកម្មភាពការងាររបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ប្រការដែលកាន់តែមិនអាចបំភ្លេចបាននោះគឺលទ្ធផលនៃភាពជឿទុកចិត្តបានលើថវិកានេះបានផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចស្រោចស្រង់ និងទប់ស្កាត់បាននូវឥទ្ធិពលនៃវិបត្តិកលិយុគហិរញ្ញវត្ថុ និងសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក ព្រមទាំងវិបត្តិព្រំដែន និងគ្រោះធម្មជាតិ ដែលត្រូវបានកើតឡើងព្រមៗគ្នានៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០០៩ ដល់ ២០១១ ដោយមិនបាច់រត់ទៅខ្ចីបុលគេ ឬបោះពុម្ពក្រដាសប្រាក់ដែលអាចនឹងគំរាមកំហែងដល់ការបាត់បង់តុល្យភាព ស្ថិរភាព និងចីរភាពថវិកា ក៏ដូចជាស្ថិរភាព និងចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនោះទេ។

១១- ពិតណាស់ថា ការងារដែលត្រូវបានផ្តោតជាសំខាន់នៅក្នុងដំណាក់កាលទីមួយនោះគឺ ការងារកែលម្អ និងការពង្រឹង***ការអនុវត្តថវិកាដែលជាផ្នែកកណ្តាលនៃវដ្តថវិកា*** (ឬអាចថានៅកណ្តាលខ្សែ) ពោលគឺការកែលម្អ និងការពង្រឹងការប្រមូល និងការគ្រប់គ្រងចំណូល និងការកែលម្អ និងការពង្រឹងការអនុវត្តចំណាយដែលរួមមាន ការផ្តល់ធានាចំណាយ ការធ្វើកិច្ចលទ្ធកម្ម ការគ្រប់គ្រងបំណុល ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ និងការទូទាត់ ហើយការងារទាំងនេះភាគច្រើនស្ថិតក្នុងក្របខណ្ឌនៃសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ជាក់ស្តែងការអនុវត្តចំណូលបានកាន់តែប្រសើរឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ពោលគឺចំណូលត្រូវបានកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងមធ្យមភាគប្រមាណជាង ២០% ដែលបានផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចបន្តដំឡើងបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ បន្តពង្រឹង និងពង្រីកសេវាសាធារណៈសំខាន់ៗដូចជាសេវាអប់រំ និងសុខាភិបាល ព្រមទាំងបន្តបង្កើនតម្រូវការចំណាយលើការវិនិយោគ ពិសេសហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត។ ប្រការនេះបានធ្វើឱ្យទំហំថវិកាកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងមធ្យមភាគប្រមាណជាង ១០% ដែលធ្វើឱ្យទំហំថវិកាជាមធ្យមភាគប្រចាំឆ្នាំក្នុងនីតិកាលទី៤ នេះឡើងដល់ជាង ១០ ៤០០ ពាន់លានរៀលក្នុងមួយឆ្នាំ ធៀបទៅនិង ២ ៤០០ ពាន់លានរៀល ក្នុងនីតិកាលទី២ និង ៥ ២០០ពាន់លានរៀល ក្នុងនីតិកាលទី៣។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការកៀរគរហិរញ្ញប្បទានពី

ក្រៅប្រទេសក៏ត្រូវបានកើនឡើងជិត ៨ដង ពីនីតិកាលទី១ មកនីតិកាលទី៤ គឺពីមធ្យមភាគប្រចាំឆ្នាំជាង ៤២៦ ពាន់លានរៀល នៅក្នុងនីតិកាលទី១ មក ៣ ១០០ ពាន់លានរៀល នៅក្នុងនីតិកាលទី៤។

១២- ទោះជាយ៉ាងណា ការពង្រឹងនិងការបង្កើនភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកាត្រូវបាន និងកំពុងបន្តនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តដំណាក់កាលទី២ ដែលគោលដៅចម្បងនៃដំណាក់កាលនេះ គឺការសម្រេចឱ្យបាននូវជំហានទី២ គឺ **ការបង្កើនគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ** ដែលត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ២០០៨។ ដំណាក់កាលនេះ ត្រូវបាន និងកំពុងផ្តោតលើការងារសំខាន់ៗដូចជា (១) ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកាថវិកាថ្មីដែលមានភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ មានសង្គតិភាព និងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ (២) ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្លង់គណនេយ្យថ្មី ដែលមានភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ មានសង្គតិភាព និងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ (៣) ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនីតិវិធី និងកិច្ចប្រតិបត្តិការការងារថ្មីក្នុងកាអនុវត្តថវិកាក្នុងក្របខ័ណ្ឌវិមជ្ឈការ និងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ ការងារទាំងនេះ បាន និងកំពុងរៀបចំ ហើយមានគោលដៅនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងជំហានទី១ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ខាងមុខ និងរំពឹងថានឹងត្រូវអនុវត្តពេញលេញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧។

១៣- ទន្ទឹមនឹងនេះ ដើម្បីធានានិរន្តរភាពនៃកំណែទម្រង់ និងដើម្បីត្រៀមលក្ខណៈសម្បត្តិសម្រាប់បណ្តាជំហានបន្ទាប់ ***ការរៀបចំថវិកាដែលជាផ្នែកដើមនៃវដ្តថវិកា*** (ឬអាចថានៅដើមខ្សែ) និង***ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលដែលជាផ្នែកចុងក្រោយនៃវដ្តថវិកា*** (ឬអាចថានៅចុងខ្សែ) ក៏ត្រូវបានចាប់ផ្តើមកែលម្អ និងពង្រឹងជាបណ្តើរៗ តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដែលក្នុងនោះ ដំណើរការនៃការរៀបចំថវិកាត្រូវបានចែកជា ៣ ដំណាក់កាលគឺ ***(១)ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (២) ការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និង (៣)ការអនុម័តថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។*** ដូច្នេះ អ្វីដែលថ្មី និងសំខាន់នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីនោះគឺ ការបន្ថែមដំណាក់កាលទី១ គឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែលជាផែនការថវិកាមានលក្ខណៈ ៣ ឆ្នាំរំកិល ទៅក្នុងដំណើរការនៃការរៀបចំថវិកា និងការអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តសាកល្បងថវិកាកម្មវិធី។ ជាក់ស្តែង ការបង្កើនការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងកម្មវិធី និងការបង្កើនគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី ៣ និងទី ៤ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់នៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ដែលត្រូវបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តសាកល្បងជាបណ្តើររួមមាន ***(១)ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ដើម្បីបង្កើនភាពច្បាស់លាស់តម្លាភាព គណនេយ្យភាព ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការអនុវត្តការងារ និងការប្រើប្រាស់ថវិកា (២) ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងបន្តកែលម្អផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និង (៣)ការដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បង និងបន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី។***

១៤- ពិតណាស់ថា ការរៀបចំថវិកាបានល្អអាចជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអនុវត្តថវិកា និងការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលបានល្អ ហើយក៏ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធានាថាថវិកាពិតជាឧបករណ៍នៃគោលនយោបាយ ឬ ថវិកាពិតជាបម្រើឱ្យការអនុវត្តសកម្មភាពអាទិភាពដើម្បីធ្វើឱ្យគោលនយោបាយអាចសម្រេចបានតាមគោលដៅ ប៉ុន្តែការកែទម្រង់ការរៀបចំថវិកាមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ និងត្រូវការពេលវេលាច្រើនជាងការកែទម្រង់ការអនុវត្តថវិកា ហើយមិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ដល់ការកែសម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៅក្នុងអង្គការនីតិប្រតិបត្តិប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងប៉ះពាល់ដល់ការកែសម្រួលនីតិវិធី សិទ្ធិអំណាច និងគណនេយ្យភាព ក្នុងការអនុម័តថវិការបស់អង្គការនីតិបញ្ញត្តិថែមទៀតផង។ ជាក់ស្តែងគ្មានប្រទេសណា ទោះជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមានស្ថាប័នរឹងមាំ និងមានធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់ក៏ដោយ ក៏មិនអាចសម្រេចបាន ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធទាំងមូលក្នុងរយៈពេលតិចជាង ១០ ឆ្នាំបានទេ។ សម្រាប់កម្ពុជា ក្នុងរយៈកាល ៨ ឆ្នាំ (២០០៥-២០១២)កន្លងទៅនេះ អាចចាត់ទុកថាកំណែទម្រង់បានដើរមកដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវហើយ ដូច្នេះកម្ពុជាអាចនឹងត្រូវការពេលវេលាប្រមាណជា ៨ ឆ្នាំទៀតទើបអាចសម្រេចនូវការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធថវិកាទាំងស្រុងបាន។

១៥- ទោះជាយ៉ាងណា ការដាក់ឱ្យអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងការអនុវត្តសាកល្បងថវិកាកម្មវិធីក្នុងរយៈកាល ៥ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ថ្វីត្បិតតែនៅមានចំណុចខ្វះខាតដែលត្រូវបន្តកែលម្អ ពង្រឹង និងពង្រីក ប៉ុន្តែវាបានផ្តល់នូវលទ្ធផលវិជ្ជមានជាច្រើន ដែលបាន និងកំពុងក្លាយជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់ និងរឹងមាំសម្រាប់ការកែប្រែប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាជាបណ្តើរៗ ដូចជា (១)ការយល់ដឹង និងការទទួលយកការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ និងទម្លាប់នៃការរៀបចំថវិកាដោយផ្តោតលើធាតុចូល (ចំនួនឥណទានដែលត្រូវយកទៅដាក់តាមមាតិកាថវិកា) ទៅជាការរៀបចំថវិកាដោយផ្តោតលើធាតុចេញ (លទ្ធផលនៃគោលនយោបាយដែលត្រូវអនុវត្ត) (២)ការបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការរៀបចំគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នឱ្យបានល្អ និងឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិ (ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ) សម្រាប់ជាអំណះអំណាង និងការពារដើម្បីប្រកួតជាមួយគោលបំណងគោលនយោបាយអាទិភាពដ៏ទៃទៀតក្នុងការទាញយកកញ្ចប់ថវិកាដែលមានកម្រិត (៣)ការបង្កើតបាននូវកម្មវិធី និងយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាពព្រមទាំងអនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព ដែលជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអនុវត្ត និងសម្រេចឱ្យបានតាមគោលដៅនៃគោលបំណងគោលនយោបាយ (៤)ការបង្កើតបាននូវសូចនាករ និងគោលដៅទៅតាមកម្រិតនៃចង្កោមសកម្មភាព អនុកម្មវិធី និងកម្មវិធី ព្រមទាំងគោលបំណងគោលនយោបាយ ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់វាស់វែង និងតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល (៥)បង្កើតបាននូវទស្សនៈនៃការរៀបចំថវិកាពហុឆ្នាំ ដើម្បីធានាចីរភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃការវិភាជថវិកា (៦)បង្កើនបានសុក្រឹតភាពក្នុងការគណនាតម្រូវការថវិកា និងការវិភាជប្រចាំឆ្នាំចំគោលដៅ និង (៧)បង្កើនបានមួយកម្រិតនូវតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងការទទួលខុសត្រូវរវាងអង្គភាពម្ចាស់ថវិកាដែលមានតួនាទីអនុវត្តសកម្មភាពផ្ទាល់ (នាយកដ្ឋានជំនាញ) និងអង្គភាពគ្រប់គ្រងថវិកា

(នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ) ទោះជាការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងការធ្វើរបាយការណ៍នៅមានចំណុចខ្វះខាតច្រើនដែលត្រូវបន្តកែលម្អក៏ដោយ។ ម្យ៉ាងទៀត ការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកជាជំហានៗលើផ្នែកទាំង ២ គឺការកែលម្អជាបណ្តើរៗឈានទៅរកការផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុងនៃការរៀបចំថវិកា ពីការផ្អែកតែទៅលើធាតុចូល (ថវិកាមាតិកា) ទៅជាការរៀបចំថវិកាផ្អែកលើធាតុចេញ (ថវិកាលទ្ធផល ឬថវិកាសមិទ្ធកម្ម) និងការពង្រឹង និងបង្កើនជាបណ្តើរៗឈានទៅរកការអនុវត្តពេញលេញ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនូវប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។ លើសពីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បាន និងកំពុងជំរុញការអនុវត្តកំណែទម្រង់ដ៏សំខាន់ និងដែលជាកំណែទម្រង់ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ព្រមទាំងបំពេញឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមកនោះគឺ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ ដែលនឹងកាន់តែជួយគាំទ្រ និងជំរុញដល់ការអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ពិសេស ប្រព័ន្ធតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។

១៦- ដូច្នេះ ទិសដៅដ៏ចម្បងនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដែលត្រូវធ្វើការ **ផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើធាតុចូល និងមជ្ឈការ ឆ្ពោះទៅប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម និងវិមជ្ឈការ** គឺជាការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធទាំងមូល និងមានផលប៉ះពាល់ដល់កិច្ចប្រតិបត្តិការងារ ដល់ការប្រើប្រាស់ និងគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ដល់រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងចាត់តាំងស្ថាប័ន និងដល់ការផ្លាស់ប្តូរការគ្រប់គ្រង ដែលជាការងារស្មុគស្មាញ និងត្រូវការពេលវេលា ព្រមទាំងត្រូវការឆន្ទៈទាំងកម្រិតនយោបាយ និងបច្ចេកទេសខ្ពស់ ជាពិសេសលុះត្រាតែមានការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងសម្របសម្រួលការងារកំណែទម្រង់ប្រកបដោយភាពហ្មត់ចត់ ម៉ឺងម៉ាត់ អំណត់ និងព្យាយាមកម្រិតខ្ពស់ ព្រមទាំងមានទិសដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រច្បាស់លាស់ និងយន្តការគ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ទើបអាចធានាសម្រេចបានជោគជ័យ។ លើសពីនេះ តម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហការប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់ ការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងសកម្មគ្រប់គ្រងពីគ្រប់តួអង្គទាំងអស់ ជាពិសេស ត្រូវធានារក្សាឱ្យបាននូវសង្គតិភាព និងភាពសុខដុមនីយកម្មរវាងកំណែទម្រង់ធំៗ និងសំខាន់ៗ ទាំង ៣ ដែលមានលក្ខណៈជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធនោះគឺ **កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។**

៤.២- បទពិសោធន៍កំណែទម្រង់ថវិកាកន្លងមក

១៧- ទោះជាប្រទេសនីមួយៗ នៅលើសកលលោកអាចមានហេតុផលផ្សេងៗគ្នា និងជ្រើសរើសយកអភិក្រមផ្សេងៗគ្នាក្នុងការធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកា ឬប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក៏ដោយ ប៉ុន្តែបទពិសោធន៍ជាសកលបានបង្ហាញថាប្រទេសភាគច្រើនលើសលប់បាន និងកំពុងធ្វើកំណែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរក**ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ដែលមានលក្ខណៈវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ**។ ពិតណាស់ថាការដែលប្រទេសនីមួយៗ មានហេតុផល និងជ្រើសរើសអភិក្រមផ្សេងៗគ្នានោះ គឺដោយសារតែលក្ខណៈសម្បត្តិ និងស្ថានភាពនៃប្រទេសនីមួយៗ ឬ/និង ចំណុចចាប់ផ្តើមនៃប្រទេសនីមួយៗមានលក្ខណៈខុសគ្នា។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលប្រទេសនីមួយៗចង់បាននោះ គឺអត្ថប្រយោជន៍នៃប្រព័ន្ធនេះដែលអាចធានាឱ្យមានការគោរពនូវគោលការណ៍គ្រឹះ ១១ យ៉ាងដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធានាការរក្សាវិន័យថវិកា (រក្សាតុល្យភាព និងចីរភាព) ប្រសិទ្ធភាពវិភាជថវិកា (ធានាការវិភាជចំគោលដៅអាទិភាព) និង ប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ធានាការប្រើប្រាស់ថវិកាប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព)។ គោលការណ៍គ្រឹះទាំង ១១ នោះរួមមាន (១)ភាពជាអាជ្ញា (២)ការិយបរិច្ឆេទមានកាលកំណត់មួយឆ្នាំ (៣)ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ (៤)ឯកត្តភាព (៥)សកលភាព (៦)វិសេសភាព (៧)តុល្យភាព (៨)គណនេយ្យភាព (៩)តម្លាភាព (១០)ស្ថិរភាព និង (១១)សមិទ្ធកម្ម។

១៨- ចាប់ពីដើមទសវត្សឆ្នាំ១៩៩០ មក រដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសជាច្រើននៅលើសកលលោកបានចាប់ផ្តើមធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការបស់ខ្លួន ដោយបញ្ចូលទៅក្នុងវិធីសាស្រ្តនៃការរៀបចំថវិកានូវទស្សនៈ និងវិធាននៃការរៀបចំថវិកាដោយផ្តោតលើលទ្ធផលក្នុងកម្រិតណាមួយ។ ជាក់ស្តែង ដូចជាប្រទេសនូវែលហ្សីលែន កាណាដា និងចក្រភពអង់គ្លេសជាដើម ដែលបានផ្លាស់ប្តូរការគ្រប់គ្រងពីការផ្តោតការត្រួតពិនិត្យលើធាតុចូល និងធនធាន ទៅជាការគ្រប់គ្រងដែលមានភាពទន់ភ្លន់ និងផ្តោតជាសំខាន់លើការតាមដានវាយតម្លៃលើការសម្រេចបានលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ហើយដែលនិន្នាការនៃការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធ និងការគ្រប់គ្រងនេះ ត្រូវបានបន្តរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់នៅគ្រប់តំបន់ទូទាំងពិភពលោករហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ពិតណាស់ថា ទន្ទឹមនឹងគោលដៅប្រសិទ្ធភាព និង ភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា ឬនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាទាំងមូល ដែលត្រូវបានយល់ថាជាគោលដៅចាំបាច់ត្រូវតែសម្រេចឱ្យបាននោះ ក៏ឆ្លងតាមការវិវត្តនៃវិទ្យាសាស្រ្ត នយោបាយ និងសង្គម បណ្តាគោលដៅ ឬលក្ខខណ្ឌដ៏ទៃទៀតក៏ត្រូវបានរកឃើញថាចាំបាច់ និងតម្រូវឱ្យមានផងដែរ ដូចជា គណនេយ្យភាព តម្លាភាព និងការគិតគូរជាពហុឆ្នាំជាដើម។

១៩- ដូច្នេះ មានន័យថា និយមន័យនៃថវិកាគឺជាឧបករណ៍នៃគោលនយោបាយ និងគោលការណ៍ សំខាន់ ៣នៃថវិកាគឺវិន័យថវិកា ប្រសិទ្ធភាពវិភាជថវិកា និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា គឺនៅ

ដដែលមិនបានផ្លាស់ប្តូរទេ អ្វីដែលត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរនោះគឺវិធីសាស្រ្ត និងយន្តការនៃការគ្រប់គ្រង និងការអនុវត្ត ក្នុងគោលដៅធានាឱ្យប្រព័ន្ធថវិកាពិតជាឆ្លើយតបទៅនឹងគោលការណ៍សំខាន់ទាំង ៣ និងនិយមន័យនៃថវិកាខាងលើ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ដោយសារមានចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយនៃវិធីសាស្រ្តនីមួយៗ និងអាស្រ័យទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃប្រទេសនីមួយៗ វិធីសាស្រ្ត និងប្រភេទនៃការរៀបចំថវិកាលើសពីមួយ ត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកានៃប្រទេសមួយចំនួន។ ទោះជាអាចមានការហៅឈ្មោះផ្សេងៗគ្នាខ្លះក៏ដោយ តែជារួមបច្ចុប្បន្នមានវិធីសាស្រ្ត ៣ ក្នុងការរៀបចំថវិកាគឺ (១) ***ថវិកាតាមមាតិកា*** ការរៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើបន្ទាត់មាតិកាថវិកា (២) ***ថវិកាកម្មវិធី*** គឺជាការរៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើកម្មវិធី និង (៣) ***ថវិកាសមិទ្ធកម្ម*** គឺជាការរៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម។ តាមបទពិសោធន៍ជាអន្តរជាតិ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកា ២ ប្រភេទ គឺ ***(១)ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាបែបបុរាណ***ដែលជាប្រព័ន្ធប្រើថវិកាតាមមាតិកា និងការគ្រប់គ្រងផ្តោតលើធាតុចូល និងមានលក្ខណៈមជ្ឈការខ្ពស់ និង ***(២)ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាបែបទំនើប*** ដែលជាប្រព័ន្ធប្រើវិធីសាស្រ្តថវិកាកម្មវិធីផង និងថវិកាសមិទ្ធកម្មផង ហើយការគ្រប់គ្រងផ្តោតលើធាតុចេញ (លទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម) និងមានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ។ ប្រព័ន្ធទី ២ នេះគឺជាប្រព័ន្ធកំពុងពេញនិយមដែលប្រទេសភាគច្រើនកំពុងអនុវត្ត ឬកំពុងធ្វើកំណែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរក ដូចដែលកម្ពុជាបាន និងកំពុងធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងដែលយុទ្ធសាស្រ្តនៃការឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធនោះគឺជាកម្មវត្ថុនៃឯកសារទិសដៅយុទ្ធសាស្រ្តនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកានៅកម្ពុជា ២០១៣-២០២០ នេះ។

២០- នៅកម្ពុជា កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាពិតប្រាកដត្រូវបានចាប់ផ្តើមពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅឆ្នាំ២០០៨ ដែលបានចែកការរៀបចំថវិកាជា៣ ដំណាក់កាលគឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកាសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំរំកិល ការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងការអនុម័តថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ប្រការនេះ បានតម្រូវឱ្យគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នកសាងគោលបំណងគោលនយោបាយ ព្រមទាំងកម្មវិធីឬយុទ្ធសាស្រ្តអាទិភាព ដែលអាចសម្រេចបាន និងឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងផែនការយុទ្ធសាស្រ្តអភិវឌ្ឍន៍ជាតិក៏ដូចជាយុទ្ធសាស្រ្តចតុកោណ។ ដូច្នេះ ក្រសួង ស្ថាប័នបានហ្វឹកហាត់អស់ ៦ ឆ្នាំកន្លងមកហើយនូវការផ្លាស់ប្តូរពីការរៀបចំថវិកាដោយផ្តោតលើតែមាតិកាថវិកា មកជាការផ្តោតលើកម្មវិធី ឬយុទ្ធសាស្រ្តអាទិភាព និងគោលបំណងគោលនយោបាយដែលក្រសួងស្ថាប័នចង់អនុវត្ត និងសម្រេចឱ្យបានលទ្ធផលដែលត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈសូចនាករ និងគោលដៅ។ មានន័យថា ការរៀបចំថវិកានៅកម្ពុជាមិនត្រឹមតែត្រូវបានតម្រូវដោយច្បាប់ និងមានយន្តការសម្រាប់ផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយតាមរយៈផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកា ៣ ឆ្នាំរំកិល ដែលជាគោលដៅនៃជំហានទី ៣ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងត្រូវបានអនុវត្ត ៦ ឆ្នាំរួចមកហើយ ទោះជានៅមានចំណុចខ្វះខាតដែលត្រូវកែលម្អក៏ដោយ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុកំពុងរៀបចំការត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃលើការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្រ្តថវិកា

នេះ ដើម្បីរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រកែលម្អ និងពង្រឹងឱ្យកាន់តែបានល្អប្រសើរថែមទៀត និងដែលជាចំណែកមួយនៃទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាដែលមានបង្ហាញ និងពន្យល់លម្អិតនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ នៃឯកសារនេះ។

២១- ទន្ទឹមនឹងនេះ ការដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងថវិកាកម្មវិធីពីឆ្នាំ ២០០៨ សម្រាប់ក្រសួង ៨ កន្លងមក (ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក្រសួងសុខាភិបាល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រម៉ាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងកិច្ចការនារី) មិនត្រឹមតែបានបង្កើតនូវទស្សនៈ និងការយល់ដឹងអំពីសារៈសំខាន់ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងបង្កើតបាននូវការផ្សារភ្ជាប់រវាងកម្មវិធី និងគោលបំណងគោលនយោបាយ និងសូចនាករសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល ព្រមទាំងបង្កើនបាននូវសុក្រឹតភាពនៃការគណនាតម្រូវការចំណាយ ប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជថវិកា និងគណនេយ្យភាព និងការទទួលខុសត្រូវរវាងម្ចាស់ថវិកា (អ្នកប្រើប្រាស់ថវិកាផ្ទាល់-នាយកដ្ឋានជំនាញ) និងអ្នកគ្រប់គ្រងថវិកា (សម្របសម្រួលការប្រើប្រាស់ថវិកា-នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ) ទៀតផង។ ម៉្យាងទៀត ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានធ្វើការត្រួតពិនិត្យវាយតម្លៃការអនុវត្តកន្លងមកជាមួយនឹងក្រសួងទាំង ៨ ហើយជាលទ្ធផលបានបង្ហាញថា ទោះជានៅមានចំណុចខ្វះខាតដែលត្រូវកែលម្អក៏ដោយ ក៏ការសាកល្បងនេះ បានកសាងនូវមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំសម្រាប់ការពង្រឹង និងពង្រីក ដើម្បីឈានទៅផ្ទេរទាំងស្រុងពីប្រព័ន្ធថវិកាបច្ចុប្បន្ន ទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាដោយផ្តោតលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម ជាមួយនឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង ដែលមានលក្ខណៈវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ បានដោយជោគជ័យ ហើយដែលយុទ្ធសាស្ត្រពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និងយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ថវិកាទាំងមូលមានបង្ហាញ និងពន្យល់លម្អិតនៅផ្នែកទី ៣ នៃឯកសារនេះ។

២២- លើសពីនេះទៅទៀត បទពិសោធន៍បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ទោះជាការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយជាការងារសំខាន់ និងដើមខ្សែក៏ដោយ តែភាពជោគជ័យនៃប្រព័ន្ធថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផលជាមួយនឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងតាមបែបវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការ ក៏អាស្រ័យទៅលើផ្នែកកណ្តាលខ្សែ និងចុងខ្សែដែរ នោះគឺការអនុវត្តថវិកា ឬការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រូវធ្វើតុល្យភាពអំណាចរវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួងស្ថាប័នជំនាញ ក៏ដូចជារវាងនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ និងនាយកដ្ឋានជំនាញ ដើម្បីបង្កើនគណនេយ្យភាព និង ការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានច្បាស់លាស់ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ព្រមទាំងការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលសម្រេចបាន ដែលជាផ្នែកដ៏សំខាន់ចុងក្រោយនៃវដ្តថវិកានៅក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផល ឬសមិទ្ធកម្ម និងជាធាតុចូលដ៏សំខាន់សម្រាប់វដ្តបន្ទាប់។ ម៉្យាងទៀត ប្រព័ន្ធនេះតម្រូវឱ្យមានការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងសិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានច្បាស់លាស់ និងមានសង្គតិភាពទៅនឹងរចនាសម្ព័ន្ធនៃគោល

នយោបាយដែលរួមមាន គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី ព្រមទាំងចង្កោមសកម្មភាព ដែលមានសូចនាករ និងគោលដៅសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផលនៅគ្រប់កម្រិតនីមួយៗ។ ដូច្នេះ ដើម្បីអាចអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងថវិកាផ្អែកលើលទ្ធផលបានពេញលេញ លុះត្រាតែមានព័ត៌មានច្បាស់លាស់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ លម្អិត សុក្រឹត និងទាន់ពេលវេលា ទើបអាចយកមកវិភាគ វាយតម្លៃ និងធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការវិភាជថវិកា និងត្រួតពិនិត្យ តាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផលបាន។ ផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងការយល់ឃើញទាំងនេះហើយ ដែលក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានរៀបចំត្រៀមលក្ខណៈដើម្បីដាក់ឱ្យអនុវត្តអង្គភាពថវិកា ដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកាថវិកាថ្មី ដាក់ឱ្យអនុវត្តនីតិវិធីនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការអនុវត្តថវិកាថ្មីក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានបង្ហាញ និងពន្យល់លម្អិតនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ នៃ ឯកសារនេះ។

V- បណ្ដាកត្តាកំណត់ជោគជ័យ

២៣- ក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រខាងលើឆ្ពោះទៅរកទិសដៅនៃប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០២០ ប្រាកដជានឹងជួបប្រទះនូវការលំបាក និងបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនជាមិនខាន ដែលតាមបទពិសោធន៍បណ្ដាចំណុចគន្លឹះ និងជាកត្តាកំណត់ជោគជ័យ ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់នោះគឺរួមមានដូចខាងក្រោម៖

១- ត្រូវបង្កើនភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធ: ពិតណាស់ថាការបាត់បង់ ឬការសម្រេចបាននូវភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពទាបគឺភាគច្រើនដោយសារភាពមិនច្បាស់លាស់ ឬភាពទន់ខ្សោយនៃប្រព័ន្ធដែលរួមមានរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន និងការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវពុំបានច្បាស់លាស់ និងប្រកបដោយតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពដែលទំនាក់ទំនងនេះ មានបង្ហាញនៅក្នុងដ្យាក្រាម២។ ដូច្នេះទោះជាមានការលំបាក និងស្មុគស្មាញខ្លះ ដែលអាចនឹងកើតឡើងក្នុងការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធទាំងនេះ និងការកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ប្រកបដោយតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៅគ្រប់កម្រិតក៏ដោយ ក៏ពុំមានជម្រើសផ្សេងទេក្នុងការបង្កើនភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និង ប្រសិទ្ធភាពនោះ ហេតុនេះដាច់ខាតត្រូវតែពុះពារ ដោយចាប់ផ្ដើមពីផ្នែក ឬកន្លែងដែលងាយមុន ហើយជាបណ្ដើរៗ ឈានទៅកែលម្អ ឬកែសម្រួលទាំងស្រុងស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ជាជំហានៗ និងជាដំណាក់ៗ។

២- ត្រូវបង្កើនភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការតាមដានវាយតម្លៃ និងការប្រើប្រាស់លទ្ធផលនៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម: ការតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មគឺជាផ្នែកចុងក្រោយនៃវដ្តថវិកាមែនតែគឺជាផ្នែកដ៏សំខាន់បំផុតសម្រាប់ប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងប្រព័ន្ធថវិកាសមិទ្ធកម្ម ពិសេសការគ្រប់គ្រងផ្អែកលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្មជាមួយនឹងវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការខ្ពស់។ លើសពីនេះ ទាមទារឱ្យមានការផ្លាស់ប្ដូរពីការផ្ដោតការត្រួតពិនិត្យតែទៅលើធាតុចូល (ថវិកា សម្ភារៈ ឧបករណ៍ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ) មកជាការតាមដានវាយតម្លៃលើធាតុចេញ (សកម្មភាព គោលដៅនៃសូចនាករ លទ្ធផលនៃសកម្មភាព និងរបាយការណ៍លទ្ធផល) ទើបលទ្ធផលនៃការតាមដានវាយតម្លៃនោះអាចប្រើប្រាស់បានប្រកបដោយ ភាពស័ក្ដិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព និងអាចបង្កើនប្រសិទ្ធភាពវិភាជ និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកាបាន។ ដូច្នេះទោះជាមានការលំបាក និងស្មុគស្មាញខ្លះ ដែលអាចកើតឡើងក្នុងការផ្លាស់ប្ដូរនេះក៏ដោយ ជាពិសេស អាចពាក់ព័ន្ធដល់ការកំណត់ និងបែងចែកមុខងារឱ្យបានច្បាស់លាស់រវាងអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ ក្រសួងទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច អគ្គាធិការដ្ឋានរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងសវនកម្មផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រសួងស្ថាប័ន ក៏ពុំមានជម្រើសផ្សេងដែរសម្រាប់ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពវិភាជ និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា ព្រមទាំងសម្រាប់ការបន្តកែលម្អជាប្រចាំនូវសកម្មភាព កម្មវិធី និងគោលបំណងគោលនយោបាយដើម្បីធានាការឆ្លើយតបទៅនឹងគោលដៅនៃគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ លើសពីនេះ គួរតែបង្កើតឱ្យមានយន្តការច្បាស់លាស់ និងរឹងមាំនៅកម្រិតរដ្ឋាភិបាលដើម្បីតាមដានវាយតម្លៃលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម

របស់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នប្រចាំឆ្នាំ ដោយផ្អែកលើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែលមានគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី ព្រមទាំងសូចនាករ និងគោលដៅច្បាស់លាស់ និងត្រូវបានអនុម័តដោយរាជរដ្ឋាភិបាលចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥ តទៅ។

៣- ត្រូវបង្កើនផលិតភាពការងារ តាមរយៈការបង្កើនសមត្ថភាពមន្ត្រី និងស្ថាប័ន: បញ្ហាផលិតភាពការងារនឹងក្លាយជាបញ្ហាសំខាន់សម្រាប់កម្ពុជាទាំងក្នុងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន ជាពិសេសក្នុងពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកាន់តែទំនើបកម្ម និងសមាហរណកម្មទៅក្នុងតំបន់និងពិភពលោក។ ទំនើបកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានន័យថា ត្រូវការកម្រិតជំនាញកាន់តែខ្ពស់ ហើយសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានន័យថា អនុញ្ញាតឱ្យពលកម្មហូរចូលមកដោយសេរី ពេលនោះមិនថាតែបុគ្គលទេសូម្បីតែស្ថាប័នក៏ត្រូវប្រឈមនឹងការប្រកួតប្រជែងដែរ ដូច្នេះផលិតភាពទាបនឹងមិនអាចប្រកួតប្រជែងបានទេ។ ហេតុនេះ ដាច់ខាតត្រូវតែមានគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រកសាងសមត្ថភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងរយៈពេលវែង ទើបអាចធានាមិនត្រឹមតែសម្រាប់បម្រើឱ្យការអនុវត្តទិសដៅកំណែទម្រង់នេះទេ តែសម្រាប់ចីរភាពការងាររយូរអង្វែងរបស់ប្រទេសជាតិទាំងមូល។

៤- ត្រូវបង្កើនឆន្ទៈ ការប្តេជ្ញា ភាពជាម្ចាស់ ភាពសកម្មគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវនៅគ្រប់កម្រិត: ជាការពិតតាមបទពិសោធន៍ឃើញថាទាំងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំ កម្រិតគ្រប់គ្រង និងកម្រិតជំនាញនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ននៅពុំទាន់មានឆន្ទៈ ការប្តេជ្ញាចិត្ត ភាពជាម្ចាស់ ភាពសកម្មគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះកំណែទម្រង់នៅឡើយ ហើយពេលខ្លះកម្រិតទាំង៣នេះក៏នៅពុំទាន់មានទស្សនៈរួម និងអាចស្វែងរកការឯកភាពគ្នាបានឆាប់នៅឡើយទេនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន ទោះជាមានបង្កើតយន្តការគ្រប់គ្រាន់តាំងពីកម្រិតក្រសួង ស្ថាប័ន (ក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈតាមក្រសួង ស្ថាប័ន) និងថ្នាក់អន្តរក្រសួង (គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ) រួចហើយក៏ដោយ។ ដូច្នេះ ចាំបាច់ត្រូវតែពង្រឹងយន្តការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង និងសម្របសម្រួលនេះឡើងវិញ ដើម្បីបង្កើនឆន្ទៈ ការប្តេជ្ញាចិត្ត ភាពជាម្ចាស់ ភាពសកម្មគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះកំណែទម្រង់ ដែលជាកត្តាសំខាន់ និងចាំបាច់សម្រាប់ការអនុវត្តទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះប្រកបដោយជោគជ័យ។

៥- ត្រូវបង្កើនកិច្ចសហការ និងសម្របសម្រួលឱ្យកាន់តែស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព រវាងកំណែទម្រង់ផ្សេងៗ និងសំខាន់ព្រមទាំងមានចរិតជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធទាំង ៣ (កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល): ពិតណាស់ថាកិច្ចសហការ និងសម្របសម្រួលកន្លងមកពិតជាមាន ប៉ុន្តែនៅតែត្រូវការពង្រឹង និងត្រូវការបង្កើតយន្តការឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ ទាំងកម្រិតបច្ចេកទេស គ្រប់គ្រង និងដឹកនាំ ព្រោះមិនត្រឹមតែដើម្បីធានាសង្គតិភាពប៉ុណ្ណោះទេ តែវាជាកត្តាកំណត់ជោគជ័យរបស់កំណែទម្រង់នីមួយៗ ក៏ដូចជាកំណែទម្រង់ទាំងអស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

VI - សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

២៤- ដូច្នេះ កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជាបាន និងកំពុងដើរលើផ្លូវត្រូវ ហើយស្របទៅនឹងនិន្នាការកំណែទម្រង់ជាសកល ព្រមទាំងបាន និងកំពុងផ្តល់ផ្លែផ្កា និងវឌ្ឍនភាពគួរជាទីលើកទឹកចិត្ត។ ទន្ទឹមនឹងនេះ វឌ្ឍនភាព និងបទពិសោធន៍ដែលទទួលបានកន្លងមកពិតជាបានផ្តល់នូវទស្សនៈ ចំណេះដឹង និងមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំ ធ្វើឱ្យយើងមានជំនឿថា យើងពិតជាមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការបន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាប្រកបដោយជោគជ័យតាមទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធថវិកាកម្ពុជាទាំងស្រុង ពីប្រព័ន្ធថវិកាតាមបន្ទាត់មាតិកា និងការគ្រប់គ្រងផ្តោតលើធាតុចូល ទៅជាប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងផ្តោតលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ជាមួយនឹងវិសហមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការនៅឆ្នាំ២០២០ ដែលជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់ ចាំបាច់ និងថែមទាំងជាកត្តាកំណត់ជោគជ័យនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំងមូល។

២៥- ពិតណាស់ថា យើងក៏នឹងត្រូវជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈម ការលំបាក និងភាពស្មុគស្មាញមួយចំនួនពិសេសសម្រាប់កំណែទម្រង់ទាំង ៣ ដែលមានលក្ខណៈជាកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធ ប៉ុន្តែបើយើងគិតអំពីអត្ថប្រយោជន៍ដែលយើងទទួលបាន ហើយនឹងបន្តទទួលបាននោះគឺពិតជាមានតម្លៃលើសលប់ទៅនឹងការបង់ថ្លៃទាំងនេះ ***«គ្មានលទ្ធផលណាដែលបានមកដោយមិនមានការបង់ថ្លៃនោះទេ ហើយក៏គ្មានកំណែទម្រង់ណាដែលសម្រេចបានដោយមិនមានការលះបង់នោះដែរ»*** ម្យ៉ាងទៀតយើងក៏គ្មានជម្រើសដែរ ដូចប្រសាសន៍របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ថា ***«ធ្វើកំណែទម្រង់រស់ មិនធ្វើកំណែទម្រង់ស្លាប់»***។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងស្ថានភាពវិវត្តយ៉ាងលឿននៃសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងបច្ចេកវិទ្យា ពិសេសនាសម័យទំនើបកម្ម និងសមាហរណកម្មនេះ បាន និងកំពុងជំរុញឱ្យទាំងបុគ្គល ទាំងស្ថាប័ន ទាំងវិស័យឯកជន ទាំងវិស័យសាធារណៈ ទាំងកម្រិតជាតិ ទាំងកម្រិតតំបន់ និងទាំងកម្រិតអន្តរជាតិ មិនត្រឹមតែត្រូវធ្វើប្រតិបត្តិការប្រកបដោយភាពរស់រវើក ព្រមទាំងត្រៀមលក្ខណៈជានិច្ចសម្រាប់ការកែលម្អ និងកែទម្រង់ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងជាប្រចាំប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងត្រូវគិតគូរឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងទូលំទូលាយហួសពីព្រំសីមារបស់ខ្លួនក្នុងការវិភាគ និងការធ្វើសេចក្តីម្រេចចិត្ត ទើបអាចធានាស្ថិរភាព និងនិរន្តរភាពបាន។

២៦- ទោះជាយ៉ាងណា ដូចបានគូសបញ្ជាក់មកខាងលើថា លទ្ធផល និងបទពិសោធន៍ដែលទទួលបានជាមួយនឹងការអនុវត្តហ្វឹកហាត់សាកល្បងបានយ៉ាងល្អកន្លងមក ពិតជាបញ្ជាក់ពីសមត្ថភាព និងការត្រៀមលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ប្រែក្លាយទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០១៣-២០២០ នេះ ឱ្យក្លាយជាមគ្គុទ្ទេសក៍ពិតប្រាកដក្នុងការបន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់ថវិកាជាជំហានៗ ឆ្ពោះទៅរកការសម្រេចឱ្យបាននូវការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធ

ថវិកាតាមមាតិកាបច្ចុប្បន្ន ទៅជាប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងផ្តោតលើលទ្ធផល និងសមិទ្ធកម្ម ដែលជាប្រព័ន្ធប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីឈានទៅធានារក្សាឱ្យបាននូវគោលការណ៍ថវិកាជាមូលដ្ឋាន ៣ គឺវិន័យថវិកា (រក្សាតុល្យភាព និងចីរភាព) ប្រសិទ្ធភាពវិភាជថវិកា (ធានាការវិភាជចំគោលដៅអាទិភាព) និងប្រសិទ្ធភាពបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ធានាការប្រើប្រាស់ថវិកាប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព) ព្រមទាំងគោការណ៍គ្រឹះនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំង ១១ ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ ដែលជាមូលដ្ឋានសំខាន់ និងចាំបាច់សម្រាប់ការរក្សាស្ថិរភាព និរន្តរភាពនៃថវិកា នៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងនៃម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីធានាកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់បម្រើឱ្យគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាទិសដៅគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។